

5.4.1 Slaugytojams, be abejo, tenka labai svarbus vaidmuo užtikrinant gerovę, taip pat ir KGPA programoje. Todėl esminės permainos turėtų įvykti ne tik organizacijų, bet ir slaugytojų lygmeniu, kad būtų galima užtikrinti, jog asmenys, kurie tiesiogiai bendraus su žmonėmis, kuriems reikės kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos, ne tik gerai išmanytų šias technologijas, bet ir būtų įsitikinę šių technologijų nauda, kad galėtų paskatinti kitus pasitikėti šiomis priemonėmis ir jas naudoti gyvenimo kokybei gerinti.

5.4.2 EESRK taip pat mano, kad reikėtų gerai išnagrinėti sveikatos sistemą, siekiant užtikrinti, kad įgyvendinti KGPA programą būtų pasirengta ne tik organizaciniu požiūriu, bet kad sveikatos ir socialinės globos organizacijos iš tikrųjų būtų pasirošusios tam, kad daugiau žmonių liks savo namuose.

5.4.3 Be to, priimant KGPA programą svarbu, kad sveikatos ir socialinės organizacijos dar glaudžiau bendradarbiautų. Ir šiuo tikslu technologija galėtų būti taikoma priemone šiam bendradarbiavimui gerinti, tačiau svarbiau suvokti, kad bendradarbiauti būtina, ir norėti bendradarbiauti.

5.5 Numatoma, kad KGPA sistemos bus sudėtingos, todėl vienas iš svarbiausių šios programos tikslų turėtų būti tarpusavio sąveika. Inovacijos ir technologijos turėtų būti plačiai taikomos, suderintos su vartotojų poreikiais, integruotos ir novatoriškos.

5.6 EESRK mano, kad Komisija KGPA programai ir politikos sritims, pavyzdžiui visą gyvenimą trunkančiam mokymuisi, turėtų taikyti integruotą požiūrį. Iš esmės mokymas pagal tokią politiką taip pat turėtų būti nukreiptas į KGPA programos suinteresuotus subjektus, nes mokymas yra būtina tokių technologijų sėkmės prielaida.

2008 m. gegužės 29 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Dimitris DIMITRIADIS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir vykdymo – „Mokumas II“

COM(2007) 361 galutinis — 2007/0143 (COD)

(2008/C 224/03)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 47 straipsnio 2 dalimi ir 251 straipsniu, 2007 m. spalio 31 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo – „Mokumas II“ ()*

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2008 m. gegužės 6 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Wautier Robyns de Schneidauer.

445-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. gegužės 28–29 d. (2008 m. gegužės 29 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 67 nariams balsavus už ir 1 susilaikius.

1. Rekomendacijos

1.1 EESRK teigiamai vertina Komisiją už tai, kad ji daugelį sudėtingų direktyvų sistemingai išdėstė nauja redakcija viename aiškiam dokumente, laikydamasi išdėstymo nauja redakcija taisyklių. Kadangi ES teisės aktuose dėmesys turėtų būti kreipiamas ne tik į rizikos ribojimo politiką, pagal kurią sprendžiama, kokį vaidmenį kapitalas vaidina teikiant draudimo paslaugas, kurios Europos verslo sektoriui ir piliečiams yra svar-

bios daugeliu požiūrių, EESRK pasilieka teisę nustatyta tvarka išreikšti savo požiūrį į naujus vartotojų ir (per)draudikų santykių aspektus, visų pirma atsižvelgdamas į Komisijos pastarojo laikotarpio iniciatyvas mažmeninių finansinių paslaugų srityje.

(*) Vėliau pasiūlymas buvo iš dalies pakeistas, jo numeris – COM(2008) 119 galutinis. Šioje nuomonėje punktai sunumeruoti remiantis pastarąja pasiūlymo priimti direktyvą versija.

EESRK prašo Komisijos toliau siekti suderinti teisinius draudėjų ir draudikų santykių aspektus, kurie šiuo metu analizuojami rengiant „bendrąją pagrindų sistemą“ (angl. *common framework of*

reference — CRF) vadovaujant Sveikatos ir vartotojų apsaugos generaliniam direktoratui.

1.2 EESRK iš esmės pritaria Komisijos siūlomai „Mokumas II“ pagrindų direktyvai ir džiaugiasi, kad prieš tai buvo surengtos išsamios konsultacijos. Komisija taikė metodus, atitinkančius jos pačios sau nustatytus geresnio reglamentavimo principus. Tačiau vykdant konsultacijas dėl šių reformų derėtų atkreipti reikiamą dėmesį į darbuotojų ir vartotojų, kuriems šio darbo rezultatai yra tikrai aktualūs, nuomonę. EESRK siūlo Komisijai sukurti tokioms konsultacijoms vykdyti skirtą forumą, tokį kaip FINUSE.

1.3 EESRK pritaria tam, kad būtų naudojamas ekonominis, rizika pagrįstas metodas draudimo bendrovių mokumo kapitalo reikalavimams (MKR) įvertinti ir ekonominiu turto ir išsipareigojimų vertinimu pagrįstas bendros balanso sumos metodas draudimo bendrovių finansinei padėčiai įvertinti. Šiais metodais siekiama teisingai įvertinti pačius svarbiausius įmonių rizikos veiksnius ir rizikos mažinimo priemones. Šis metodas yra ne tik ekonomiškai teisingas, bet ir naudingas dėl to, kad padeda išvengti reguliuojamojo arbitražo ir kartu užtikrina vienodą visų draudėjų apsaugos lygį visoje Europoje, nepaisant teisinio statuso, bendrovės dydžio ar vietos.

1.4 EESRK itin sveikina tai, kad pagal „Bazelio II“ kapitalo reikalavimų bankų sektoriui pavyzdį, tačiau kartu atsižvelgiant į draudimo sektoriaus specifiką, nustatyta trijų ramsčių riziką ribojančios priežiūros sistema. EESRK norėtų pabrėžti, kad svarbu, jog buvo papildomai nustatytas priežiūros procesas ir kokybiniai reikalavimai (II ramstis), taip pat nustatyti priežiūros ataskaitų ir informacijos atskleidimo visuomenei (III ramstis) principai, be to, nustatyti kiekybiniai rizikos kapitalo reikalavimai, kad draudimo įmonių riziką ribojanti priežiūra būtų pakankama.

1.5 EESRK pritaria tam, kad būtų sukurta mokumo sistema, pagrįsta dviem kapitalo reikalavimais: mokumo kapitalo (angl. *solvency capital requirement* – SCR) ir minimalaus kapitalo (angl. *minimum capital requirement* – MCR) reikalavimais, kurių kiekvienas turi skirtingą paskirtį. MKR turėtų parodyti suplanuotą kapitalo lygį, kurio subjektas turėtų siekti esant įprastoms veiklos sąlygoms, o minimalaus kapitalo reikalavimas – tokį kapitalo lygį, kurio nepasiekus turėtų būti imtasi kraštutinių priežiūros priemonių. EESRK pritartų tam, kad II lygmens reglamentavimu būtų nustatytos aiškesnės supaprastinto MKR apskaičiavimo (108 str.) sąlygos, taip pat būtų aiškiau apibrėžta, kada būtina reikalauti papildomo mokumo kapitalo.

1.6 EESRK laikosi nuomonės, kad minimalaus ir mokumo kapitalo reikalavimų apskaičiavimą reikėtų gerai suderinti, kad jie abu būtų apskaičiuojami atsižvelgiant į riziką ir kad priežiūros intervencijas būtų galima tinkamai įgyvendinti jas palaipsni-

niui intensyvinant – tai užtikrintų, kad ir atitinkama draudimo bendrovė, ir priežiūros institucija turėtų pakankamai laiko imtis atitinkamų priemonių padėčiai, susidariusiai neįvykdžius mokumo kapitalo reikalavimą, suvaldyti.

1.7 EESRK pritaria siūlomoje direktyvoje numatytam proporcingumo principui, pagal kurį sistemą „Mokumas II“ galės taikyti visos įmonės. EESRK pritartų tam, kad II lygmens reglamentavimas padėtų pasiekti didesnio šio bendro proporcingumo principo aiškumo (28 straipsnio 3 dalis), kad būtų galima patikimai nustatyti adekvačius reikalavimus ir, jei reikia, pataisos priemones; tačiau tai neturėtų lemti reglamentavimo sugriežtinimo. EESRK rekomenduoja šį principą veiksmingai ir nuosekliai taikyti visoje Europoje, paliekant galimybę operatyviai teikti skundus administracine tvarka arba, jei reikia, kreiptis į teismus.

1.8 EESRK primygtinai siūlo Komisijai išsaugoti draudimo rinkos įvairovę ir atsižvelgti į vaidmenį, kurį atlieka mažosios ir vidutinės draudimo įmonės, taip pat savidraudos ir kooperatinės draudimo draugijos. Kadangi daugelis jų veikia nišinėse rinkose, EESRK mano, jog labai svarbu, kad pagal standartinį metodą būtų numatytas tam tikras lankstumas, pvz., būtų leidžiama pripažinti nuosavų, aktualesnių duomenų ir bendrai pripažintos metodikos naudojimą nepažeidžiant sąžiningos draudimo įmonių konkurencijos. Turėtų būti deramai apsvaistyta savidraudos įmonių galimybė prašyti savo narių sustiprinti savo mokumo būklę, kaip tai jau vyksta praktikoje.

1.9 EESRK pripažįsta draudimo grupių, kurios nors ir mažos pagal įmonių skaičių, tačiau sudaro didelę draudimo rinkos ES dalį, priežiūros svarbą. Todėl EESRK mano, kad grupių priežiūra yra svarbus žingsnis į priekį, leisiantis grupių priežiūros ir kitoms atitinkamoms priežiūros institucijoms pagilinti savo žinias apie visos grupės rizikos pobūdį. Rekomenduojama kiek galima labiau suderinti šių priežiūros institucijų veiklą ir užtikrinti skaidrumą bei aiškiai atskirti jų pareigas.

1.10 EESRK sveikina tai, kad nustatyta laisvai pasirenkama tvarka, pagal kurią grupėms suteikiama galimybė supaprastinti savo kapitalo valdymą grupės lygiu, pagerinti kapitalo mobilumą grupėje ir sukurti praktišką ir skaidrią sistemą, pagal kurią grupė gali pasinaudoti diversifikavimo poveikio pripažinimu grupės lygiu, nekeisdama kapitalo reikalavimų lygio grupės pavaldžiojoje įmonėje. Reikės apsvaistyti faktinį grupės pavaldžiųjų įmonių kapitalo lygį, kadangi dalį jo sudarys grupės paramos deklaracijos, o ne likvidus ar jam prilygstantis turtas. EESRK pažymi, kad grupės diversifikavimo poveikis bus pripažįstamas tik kai bus naudojamas standartinis MKR apskaičiavimo metodas ir kad pasiūlyme taip pat turėtų būti numatyta galimybė pripažinti grupės diversifikavimo poveikį nenaudojant grupės paramos.

1.11 Komitetas rekomenduoja įvertinti siūlomos laisvai pasirinktos tvarkos poveikį konkurencijai vietos lygiu, vartotojų apsaugos lygį įprastomis sąlygomis ir krizinėse situacijose, kuris neturėtų būti žemesnis nei esant numatytajai tvarkai, teisinių bei praktinių klausimų išaiškinimo lygį, įskaitant tarptautinio lėšų pervedimo tarp skirtingų vienos grupės bendrovių saugumą, t. y. galimus teisinius apribojimus vietos lygiu pervedant kapitalą (grupės paramą) pavaldžiajai įmonei, esančiai kitoje valstybėje narėje.

1.12 EESRK tikisi, kad II lygmens institucijos atsižvelgs į kiekybinio poveikio tyrimo ketvirtojo etapo (angl. *fourth phase of the quantitative impact study* – QIS4), kuris priimant šią nuomonę buvo įpusėjęs, rezultatus.

1.13 EESRK primygtinai reikalauja, kad direktyvos taikymas būtų gerai suderintas, taip išvengiant papildomo reglamentavimo ar skirtingos politikos, įgyvendinamos pasitelkiant alternatyvas, trukdančias vykdyti vienodą riziką ribojančią politiką visoje bendrojoje rinkoje.

1.14 EESRK ragina Komisiją užtikrinti rizikos ribojimo praktikos nuspėjamumą, kad draudimo bendrovės, formuodamos savo rizikos ir mokumo politiką, galėtų būti tikros dėl tam tikrų sąlygų.

1.15 EESRK pripažįsta, kad sistemos „Mokumas II“ direktyvoje numatyti rizikos mažinimo aspektai, pvz., keitimasis patikimais duomenimis tarp draudikų ir draudimo grupių, yra svarbūs. Jie sudaro palankias sąlygas naujiems dalyviams ir smulkesniems ūkio subjektams patekti į rinką ir suteikia jiems galimybę didinti turimus pajėgumus, taip pat mažinti draudimo įmokų dalį, nustatytą dėl netikrumo. Todėl EESRK ragina Komisiją svarstant bendrosios išimties reglamentą atsižvelgti į šią sąsają.

1.16 EESRK sveikina Komisiją ir Lamfalussy komitetus už iniciatyvą, kurią jie parodė vykstant šiam reformų procesui taikydami gerą patirtį ir didindami informuotumą visoje Europos rinkoje. Siūlomoje direktyvoje nustatytas realus pavyzdys daugeliui kitų teismų instancijų ir finansinių paslaugų sektorių. Tačiau konsultacijose dėl šių reformų derėtų atkreipti reikiamą dėmesį į darbuotojų ir vartotojų, kuriems šio darbo rezultatai yra tikrai aktualūs, nuomonę. EESRK siūlo Komisijai sukurti tokioms konsultacijoms skirtą forumą, tokį kaip FINUSE.

1.17 EESRK ragina Komisiją patikslinti nuostatas dėl panašias finansines paslaugas teikiančių subjektų, neatsižvelgiant į jų pobūdį, mokumo pagal sistemos „Mokumas II“ direktyvos pavyzdį, vadovaujantis principu „vienoda rizika – vienodos taisyklės“. Atsižvelgiant į finansų rinkų nepastovumą vartotojams arba naudos gavėjams neturi būti atimtos galimybės naudotis vienodai pažangia mokumo apsauga. Be to, kalbant apie mokumo kapitalo reikalavimus labai svarbu sudaryti vienodas sąlygas, kad būtų galima finansų rinkoje skatinti sąžiningai konkurencijai palankią aplinką.

1.18 Sistemos „Mokumas II“ principai turėtų būti pavyzdys nustatant naujus mokumo standartus, pvz., 2008 m. persvars- tant direktyvą dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros⁽¹⁾, visų pirma kalbant apie privačių pensijų fondų išipareigojimų nustatymą visoje ES.

2. Įvadas

2.1 Šiame pasiūlyme priimti direktyvą dėl naujos privačių draudimo ir perdraudimo įmonių mokumo sistemos, vadinamosios „Mokumas II“, nustatoma patikslinta tvarka, kuria siekiama užtikrinti geresnę draudėjų ir naudos gavėjų apsaugą, sustiprinti bendrosios ES draudimo rinkos integraciją ir padidinti viso ES draudimo sektoriaus, taip pat pavienių draudikų bei perdraudikų konkurencingumą. Be to, šiame pasiūlyme skirtingais laikotarpiais priimtos draudimo direktyvos sujungiamos ir išdėstomos nauja redakcija vienoje direktyvoje. Ši pagrindų direktyva taikoma ir draudimo, ir perdraudimo įmonėms.

2.2 Organizavę išsamias nuolatinės konsultacijas su visais suinteresuotais subjektais Komisija ir Lamfalussy komitetai, kuriuos sudaro valdymo ir priežiūros institucijų atstovai, ėmėsi iniciatyvos sukurti pažangius metodus, taikomus pasaulinėje rinkoje, ypač finansinių paslaugų srityje. Todėl sistemos „Mokumas II“ direktyva yra vienas pažangiausių draudimo mokumo taisyklių rinkinių pasaulyje, šioje srityje daugelis kitų teisės sistemų gerokai atsilieka nuo Europos. Tačiau konsultacijose dėl šių reformų derėtų atkreipti reikiamą dėmesį į darbuotojų ir vartotojų, kuriems šio darbo rezultatai yra tikrai aktualūs, nuomonę. EESRK siūlo Komisijai sukurti tokioms konsultacijoms skirtą forumą, tokį kaip FINUSE.

3. Pagrindimas

3.1 Siūlomos mokumo sistemos tikslas – padidinti Europos draudimo rinkos finansinį stabilumą ir patikimumą. Ji turėtų padėti padidinti tiek viso ES draudimo sektoriaus, tiek pavienių draudikų ir perdraudikų konkurencingumą ir sustiprinti vartotojų saugumą. Patikimos draudimo rinkos yra itin svarbios socialinei ir ekonominei Europos Sąjungos sąrangai.

3.2 Pirmiausia ir svarbiausia, draudimas yra asmens ir kolektyvinės apsaugos priemonė. Draudimu naudojasi ir privatūs asmenys, ir MVĮ, ir didelės korporacijos, asociacijos bei viešosios valdžios institucijos. Draudimo bendrovių išipareigojimus sudaro ir išipareigojimai išlaikomiems asmenims bei trečiosioms šalims, ir faktiniams draudimo paslaugų vartotojams. EESRK ypač suprantamas šis poveikis kasdieniam Europos piliečių gyvenimui. Draudimas ne tik svarbus rinkoje kaip apsaugos priemonė mirties atveju, jis taip pat tapo svarbiu taupymo produktų teikėju. Draudimu naudojamosi valdant socialinio draudimo, pvz., pensijų (šiaurės šalyse), kompensacijų darbuotojams

⁽¹⁾ Profesines pensijas skiriančios įstaigos.

(Belgijoje, Suomijoje, Portugalijoje) ir nacionalinių sveikatos priežiūros sistemų (Airijoje, Nyderlanduose), schemas, dažnai taikomos sistemos, kuriose dalyvauja darbuotojų atstovai. Draudimas – išmokų darbuotojams šaltinis, kurio svarba darbo jėgai, svarbiam suinteresuotajam subjektui, auga. Jis iš tiesų suteikia apsaugą nuo naujų rizikos veiksnių, pvz., draudžiama nuo gamtinės stichijos, draudžiamas derlius, draudžiamasi nuo teroro išpuolių, kartais (per)draudikams bendradarbiaujant su vyriausybe.

3.3 Draudimo rinka yra svarbus viso ūkio ekonominis svirtas, remiantis iniciatyvas ir stiprinantis pasitikėjimą, todėl jis pats yra svarbus ekonominis veiksnys, sukuriantis darbo vietų beveik milijonui darbuotojų Europoje ⁽²⁾. Komisijos vertinimu dėl siūlomos direktyvos draudimo įmonės ir priežiūros institucijos turės papildomai investuoti apie 2–3 mlrd. eurų. Numatoma, kad labai didelė šių investicijų dalis bus skirta žmogiškajam kapitalui, ilgalaikių aukštos kvalifikacijos reikalaujančių darbo vietų (tarp jų – rizikos vadovų, aktuarijų, IRT ekspertų, atitikties vertinimo specialistų) vietos lygiu kūrimui. EESRK mano, kad šios investicijos turėtų atnešti naudos visiems suinteresuotiesiems subjektams, tarp jų ir vartotojams bei naudos gavėjams.

3.4 Be šio tiesioginio poveikio darbo vietų kūrimui, platinant draudimo paslaugas per agentus ir brokerius bei jų darbuotojus bus sukurta dar apie milijoną darbo vietų.

Draudimo ir perdraudimo įmonės yra svarbūs instituciniai investuotojai, nes jų investicijos sudaro daugiau kaip 6 500 mlrd. eurų ⁽³⁾. Atlikdamos šį vaidmenį, pavienės draudimo įmokos jos paverčia bendru finansiniu turtu proporcingai prisiimtai rizikai, suteikdamos draudėjams ir naudos gavėjams vidutinės trukmės ar ilgalaikę apsaugą.

3.5 Gyventojų, MVĮ, didesnių korporacijų, asociacijų ir viešųjų institucijų sumokamos gyvybės draudimo įmokos sudaro daugiau kaip 5 proc. BVP ⁽⁴⁾, ne gyvybės draudimo įmokos – daugiau kaip 3 proc.. Net ir brandžiose rinkose draudimo sektorius dažniausiai auga sparčiau nei visa ekonomika. Draudikų investicijos sudaro daugiau kaip 50 proc. BVP ⁽⁵⁾, pusė jų – į ilgalaikį turtą ir paskolas ⁽⁶⁾, o visos draudikų kintamo pelningumo investicijos sudaro apie vieną ketvirtąją Europos vertybinių popierių rinkos kapitalo dalį ⁽⁷⁾.

3.6 Nors pastaruoju metu draudimo sektoriuje vyko daug susijungimų, Europoje vis dar veikia apie 5000 draudimo bendrovių ⁽⁸⁾. Didelės finansinės grupės gali turėti įvairiose šalyse veikiančių įvairių pavaldžių draudimo įmonių. Grupės pobūdžio struktūra draudimo sektoriuje gali aprėpti įvairias draudimo veiklos rūšis (perdraudimas, gyvybės ir ne gyvybės draudimas, draudimo tarpininkavimas) arba bendresnes finansines paslaugas

(tarp jų – bankininkystės, bankų draudimo ir hipotekos). Be to, grupės gali sudaryti ne tik pagrindinės ir pavaldžiosios bendrovės, bet ir bendros įmonės, holdingo struktūros ir t. t. 20 stambiausių grupių tenka apie pusė visų Europos draudimo įmokų ⁽⁹⁾. Nemažą rinkos dalį užima savidraudos ir kooperatinės draudimo draugijos. Pastarosios dažnai yra labai glaudžiai susietos su daugeliu pilietinės visuomenės organizacijų, joms tenka apie 30 proc. visų pajamų iš draudimo įmokų Europoje ⁽¹⁰⁾.

3.7 Dabartinė finansų krizė, kurią sukėlė didesnės rizikos hipotekinių paskolų praktika JAV, pabrėžia būtinybę nustatyti tvirtus ir išsamius mokumo standartus, kad draudimo bendrovės netgi atsidūrusios nepalankioje padėtyje galėtų vykdyti savo įsipareigojimus. Taisyklės, valdymo metodai ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis padeda pasiekti šį tikslą.

4. Teisinis metodas

4.1 Įgyvendindama Geresnio reglamentavimo darbotvarkę „Mokumas II“ direktyvą Komisija rengė labai nuodugniai ir nuosekliai, atsižvelgdama į taisykles, reglamentuojančias išdėstymą nauja redakcija. Keliais etapais vykdyti kokybinio ir kiekybinio poveikio vertinimai ir konsultacijos užtikrino, kad būtų atsižvelgta į daugelį sektoriui ir priežiūros institucijoms aktualių aspektų. Dar planuojama išsamiai patikrinti direktyvą ir surengti konsultacijas.

4.2 Komisijos pasiūlymas yra vadinamoji „Lamfalussy“ direktyva, pagrįsta Lamfalussy finansinių paslaugų sistemos keturių lygių struktūra. 1 lygmens direktyvos nuostatos yra principinės, jos sukuria pagrindą įdiegti 2 lygmens įgyvendinimo priemones, o 3 lygmenį sudaro nurodymai dėl priežiūros konvergencijos. Tokio metodo tikslas – užtikrinti, kad naująją tvarką būtų galima operatyviai tikslinti atsižvelgiant į rinkos raidą, tarptautinius apskaitos ir (per)draudimo reglamentavimo pokyčius, technologinius pokyčius, naują patirtį ir metodus. Direktyvos straipsniuose nustačius išsamius skaičiavimo reikalavimus, būtų pažeista pati šio novatoriško teisėkūros proceso esmė. Šiuos aspektus tikslingiau nagrinėti 2 ir 3 lygmenimis.

4.3 Naujosios tvarkos struktūrą sudaro trys ramsčiai, panašiai kaip „Bazelio II“ kapitalo reikalavimai bankų sektoriui, tik jie dar atspindi draudimo veiklos specifiką. Pagal I ramstį (74–142 straipsniai) apibrėžiami kiekybiniai finansiniai reikalavimai, pagal II ramstį (27–34, 36–38, 40–49, 181–183 straipsniai) nagrinėjamas priežiūros procesas ir kokybiniai reikalavimai, o III ramstis (35, 50–55 straipsniai) reglamentuoja priežiūros ataskaitų ir informacijos pateikimo visuomenei tvarką. Šie trys ramsčiai nėra atskiri, jie papildo vienas kitą, jais siekiama tų pačių nustatytos tvarkos tikslų. Reikėtų atkreipti deramą dėmesį į skirtingų ramsčių nuostatų sąsają.

⁽²⁾ Europos draudimo komitetas (pranc. *Comité Européen des Assurances*), Draudimo Europoje statistika, 2007 m. (angl. *European Insurance in Figures*, 2007). Skaičiai atspindi 2006 m. pabaigos duomenis.

⁽³⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁴⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁵⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁶⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁷⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁸⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽⁹⁾ Žr. 2 išnašą.

⁽¹⁰⁾ Šaltinis: AISAM

4.4 Šiuo mokumo tvarkos tikslinimu pasinaudota kaip galimybė sujungti ir vienoje paprastesnėje direktyvoje, į kurią įtraukiamos naujosios mokumo taisyklės, nauja redakcija išdėstyti 13 (per)draudimo direktyvų. Buvo padaryta keletas neesminių pakeitimų siekiant patobulinti siūlomą direktyvos projektą. Nebeaktualūs straipsniai ar jų dalys išbraukti.

5. Bendri aspektai

5.1 Per pastaruosius 30 metų keletas ES direktyvų kartų leido sukurti Europos (per)draudimo rinką, kurią reglamentuoja bendros taisyklės, tarp jų – savitarpio pripažinimo ir buveinės šalies kontrolės principai. Pagal jas sukurta rinka, kuri yra atvira ne ES rinkos dalyviams ir skatina ES draudikus plėsti savo veiklą ne ES rinkose: daugiausia Šiaurės Amerikoje, Azijoje ir šalyse, kurios ateityje galėtų tapti ES narėmis.

5.2 Siūlomas modernus mokumo reglamentavimas užtikrina, kad draudikai būtų finansiškai stabilūs ir atsilaukėtų nepalankiomis sąlygomis, kad galėtų toliau vykdyti savo sutartinius įsipareigojimus draudėjams ir garantuotų stabilią finansinę sistemą. Tačiau svarbu pabrėžti, kad visi šių finansinių paslaugų vartotojai nusipelnė tokios sustiprintos apsaugos. Kai kuriems rinkos dalyviams, pvz., profesines pensijas mokančioms, taupymo ar investicinėms institucijoms, draudimo reglamentavimas nėra taikomas.

5.3 Suderintos mokumo taisyklės sukuria pasitikėjimą ne tik tarp vartotojų, bet ir tarp priežiūros institucijų. Toks pasitikėjimas yra lemiamas veiksnys siekiant, kad veiktų Europos rinka, grindžiama savitarpio pripažinimu ir buveinės šalies kontrole. Tačiau dabartinės ES mokumo taisyklės („Mokumas I“) yra jau pasenusios. Jose neatsižvelgiama į konkrečius rizikos veiksnus, su kuriais susiduria subjektai, teikiantys draudimo apsaugą, todėl skirtingą riziką prisiimančioms įmonėms taikomi vienodi mokumo reikalavimai. Be to, dabartinėse mokumo taisyklėse daugiausia dėmesio skiriama finansinių reikalavimų atitikčiai, sistema grindžiama taisyklėmis, o ne gero valdymo principais, ji tinkamai neužtikrina grupės priežiūros. Be to, dabartinėje ES teisinėje sistemoje vis dar palikta pernelyg daug laisvės valstybėms narėms pasirinkti skirtingas nacionalines sistemas, todėl susilpnėja tarptautinės veiklos priežiūra ir sumažėja vienodų veiklos sąlygų galimybių. Dėl šių trūkumų galiojanti tvarka nebeatitinka pramonės, tarptautinių ir tarp sektorių vykstančių pokyčių. Kitaip tariant, pasiūlyme priimti direktyvą apibrėžti nauji mokumo standartai atspindi tendencijas, kurių jau laikosi įvairių šalių su rizika susiduriantys ūkio subjektai ir priežiūros institucijos.

5.4 Priešingai nei pagal sistemą „Mokumas I“, reformoje daugiausia dėmesio skiriama faktinei rizikos valdymo įmonėse kokybei, taip pat principams ir tikslams, o ne taisyklėms, kuriose neatsižvelgiama į konkretų bendrovių prisiimanos rizikos pobūdį.

Joje taip pat siekiama suvienodinti priežiūros praktiką visoje EEE.

5.5 Iš esmės naujoji sistema visų pirma suteiks priežiūros institucijoms ir draudikams pažangių mokumo priemonių ne tik tam, kad jie galėtų atsilaukyti nepalankiomis sąlygomis kalbant apie draudimo riziką, pvz., kilus potvyniui, audroms, didelėms automobilių avarijoms, bet ir įveikti rinkos, kredito ir veiklos riziką. Priešingai nei pagal dabartinius teisės aktus draudikų ir perdraudikų bus reikalaujama, kad jų kapitalas būtų proporcingas bendrai mokumo rizikai, atsižvelgiant ne tik į kiekybinius, bet ir kokybinius aspektus, kurie turi įtakos įmonės prisiimanos rizikos pobūdžiui.

5.6 Ji grindžiama principais, kuriuose atsižvelgiama į ekonominę riziką ir siekiama užtikrinti, kad būtų tinkamai įvertinti pagrindiniai rizikos veiksniai ir rizikos mažinimo priemonės – taip išvengiant reguliuojamojo arbitražo, kuris gali iškreipti arba susilpninti apsaugą, kuria naudojasi draudėjai. Tai taip pat reiškia, kad kapitalo reikalavimai turėtų suteikti galimybę optimaliau paskirstyti kapitalą ir sukurti akstiną gerinti vidinį rizikos valdymą.

5.7 Antra, sistemoje „Mokumas II“ pabrėžiama draudimo bendrovių vadovybės pareiga užtikrinti tvirtą rizikos valdymą ir siekiama skleisti gerą sektoriaus patirtį. Jų bus reikalaujama daugiausiai dėmesio skirti tam, kad būtų aktyviai nustatomi, vertinami ir valdomi rizikos veiksniai, apsvaistyti visus ateityje galimus pokyčius, pvz., naujus verslo planus, arba katastrofų, kurios gali paveikti jų finansinę padėtį, tikimybę. Be to, pagal siūlomą reformą jų bus reikalaujama vertinti savo kapitalo poreikį atsižvelgiant į visus rizikos veiksnus atliekant savo rizikos ir mokumo vertinimą (SRMV), o priežiūros institucijos vykdydamos priežiūrą daugiausia dėmesio skirs ne tam, kaip laikomasi teisės aktų, ir kapitalo stebėsenai, o vertins faktinį draudikų rizikos pobūdį, rizikos valdymo kokybę ir valdymo sistemas, kuriose, pvz., naudojamos ankstyvo įspėjimo priemonės ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Kartu ji skatina priežiūros institucijas bendradarbiauti ir siekti konvergencijos, pvz., stiprinti Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros institucijų komiteto (angl. *Committee of European insurance and occupational pensions supervisors* – CEIOPS) vaidmenį, kaip žingsnį vienos finansinių paslaugų rinkos priežiūros link. Komitetas tai remia.

5.8 Trečias svarbus aspektas – bandymas pagerinti draudimo grupių priežiūros veiksmingumą, buveinės šalyje steigiant „grupės priežiūros instituciją“. Grupės priežiūros institucija užtikrins, kad nebūtų nepastebėta grupės lygiu iškilusi rizika ir kartu sudarys sąlygas grupėms veikti efektyviau, tuo pat metu užtikrindama aukštą visų draudėjų apsaugos lygį. Grupės priežiūros institucijai bus nustatytos konkrečios pareigos, kurias turės vykdyti glaudžiai bendradarbiaudama su atitinkamomis nacionalinėmis priežiūros institucijomis, o kai kuriais klausimais turės pati priimti sprendimus. Vietos priežiūros institucijos yra raginamos aktyviai dalyvauti priežiūros institucijų kolegijoje, kadangi jos turi teisę kartu priimti sprendimus, kai įmanoma pasiekti susitarimą. Ši priežiūra vykdoma pagal kitokį metodą, kuris turi būti taikomas tam, kad būtų galima įvertinti realias ekonomines sąlygas ir diversifikavimo galimybes grupėse.

5.9 Ketvirta, sistemos „Mokumas II“ direktyvoje sukuriamas daugiau skaidrumo ir objektyvumo: ir informacijos, kurią įmonės teikia apie savo finansinę padėtį ir su ja susijusius rizikos veiksnius, ir priežiūros procesų srityse. Šiuo metu valstybės narės taiko labai įvairią priežiūros praktiką, todėl išlieka galimybės taikyti reguliuojamąjį arbitražą. Tiek Europos politikai šioje srityje, tiek ir draudikams, kurie nori veikti naujose nacionalinėse rinkose, svarbu, kad priežiūros praktika būtų ne tik objektyvi ir skaidri, bet ir nuspėjama bei aiškiai išdėstyta dokumentuose.

6. Nuodugni analizė

6.1 Finansiniai reikalavimai (I ramstis)

(74–142 straipsniai)

6.1.1 Pagal naują tvarką apibrėžiant kokybinius reikalavimus draudimo įmonėms, vadovaujamasi bendros balanso sumos metodu, pagal kurį visas turtas ⁽¹⁾ ir išpareigojimai yra vertinami pagal rinkos metodą, o visa su jais susijusi kiekybinė rizika – atsižvelgiant visų pirma į kapitalo reikalavimus. Nustatant turto ir išpareigojimų vertę atsižvelgiant į įmonių padėtį, užtikrinama, kad jų vertė būtų nustatyta objektyviai ir nuosekliai. Taip pat užtikrinama, kad kiekvienu alternatyviu atveju būtų nurodyta teisinga vertė. Realistiškas perspektyvinis vertinimas yra pati veiksmingiausia apsauga nuo galimo tendencingumo, kuris galėtų kelti pavojų suinteresuotųjų subjektų teisėms.

6.1.2 Taigi, taip nustatant vertę ypatingas dėmesys skiriamas techninių atidėjinių, t. y. išpareigojimų draudėjams ir kitiems naudos gavėjams, apskaičiavimą. Laikantis rinkos dėsnių techninių atidėjinių vertė nustatoma apskaičiuojant „tiksliausią įvertį“ – būsimų pinigų srautų vidurkį su įvertinta tikimybe, apskaičiuotą atsižvelgiant į pinigų laiko vertę ir rizikos maržą. Toks metodas turėtų užtikrinti, kad bendra techninių atidėjinių vertė būtų lygi sumai, kurią trečiosios šalys reikalautų sumokėti, jeigu turėtų perimti draudimo portfelį ir įvykdyti su juo susijusius išpareigojimus. Apskaičiuojant būtina naudoti ir atsižvelgti į informaciją, kurią teikia finansų rinkos, ir visiems prieinamus draudimo rizikos duomenis.

6.1.3 Pagal naująją mokumo sistemą nustatomi du kapitalo reikalavimai: mokumo kapitalo reikalavimas (angl. SCR) ir minimalaus kapitalo reikalavimas (angl. MCR), jie turi skirtingą paskirtį ir atitinkamai apskaičiuojami.

6.1.4 Mokumo kapitalo reikalavimu nustatomas planuojamas kapitalo lygis, kurį draudikas turėtų pasiekti įprastomis veiklos sąlygomis ir kurio nepasiekus būtų vykdoma intensyvesnė priežiūros intervencija. Taip priežiūros intervenciją galima vykdyti palaipsniui, kol kapitalas pasiekia minimalaus kapitalo reikalavimo nustatytą lygį, ir taip draudėjams ir naudos gavėjams suteikiama derama garantija, kad draudiko išpareigojimai bus tinkamai įvykdyti. Techniškai mokumo kapitalo reikalavimas turėtų būti nustatomas ir kalibruojamas tam, kad būtų galima apibrėžti tokį kapitalo lygį, kuris suteiktų įmonei galimybę padengti didelius nenumatytus nuostolius, apskaičiuojamus

pagal tam tikrą netesybų per tam tikrą laikotarpį tikimybę (0,5 proc. per vienerių metų laikotarpį).

6.1.5 Minimalaus kapitalo reikalavimas – tai toks kapitalo lygis, kuriam esant pradedami, jei reikia, vykdyti krašutiniai priežiūros veiksmai. Minimalaus kapitalo reikalavimas turėtų būti apskaičiuojamas kaip pakankamas intervalas, priešingai nei mokumo kapitalo reikalavimas, siekiant užtikrinti, kad priežiūros institucijos galėtų vykdyti intervenciją palaipsniui.

6.1.6 Praktikoje draudikas gali apskaičiuoti mokumo kapitalo reikalavimą pagal standartinę formulę arba priežiūros institucijų patvirtintą vidaus modelį. Standartinė formulė turi tinkamai atspindėti rizikos mažinimo metodus ir diversifikavimo poveikį, taip pat visas balanso elementų, kurie nėra įtraukti į turimą kapitalą, galimybes padengti nuostolius. Rizika grindžiamas metodas siūlomoje direktyvoje reiškia, kad vidaus modelis gali (iš dalies arba visiškai) pakeisti, jeigu sutinka priežiūros institucija, standartinį skaičiavimą, jei pagal jį geriau atspindimas įmonės prisiimamos rizikos pobūdis. Tai svarbus akstinas siekti, kad įmonės viduje rizika būtų teisingai nustatoma ir valdoma, ir mokyti bei įdarbinti aukštos kvalifikacijos darbuotojus.

6.1.7 Kitas aspektas, kuris padeda įgyvendinti siekį stiprinti gerą vidaus valdymą, – „rizikos ribojimo“ principo taikymas investicijų politikai, taip nebūtų galima nustatyti dirbtinio investicijų lygmens, nes būtų keliama aukšti kokybės reikalavimai ir apskaičiuojant kapitalo poreikį būtų reikalaujama tinkamai apskaičiuoti visą reikšmingą riziką.

6.1.8 Turint omenyje reikalavimų sudėtingumą, svarbu pažymėti, kad į šį pasiūlymą įtrauktos nuostatos padėtų proporcingai ir praktiškai įgyvendinti I ramsčio reikalavimus. Tai ypač svarbu mažosioms ir vidutinėms draudimo įmonėms (MVĮ). Tačiau proporcingumo principas reiškia ne mastą, bet rizikos, su kuria susiduria įmonės, pobūdį ir sudėtingumą. MVĮ taikomi panašūs bendrieji rizikos ribojimo principai, jeigu jų patiriamos rizikos pobūdis yra toks pat kaip ir kitų įmonių. Jų klientai ir naudos gavėjai naudojami tokiu pačiu apsaugos lygiu.

6.2 Priežiūros procesas ir kokybiniai reikalavimai (II ramstis)

(27–34, 36–38, 40–49, 181–183 straipsniai)

6.2.1 Komisijos pasiūlyme dėl sistemos „Mokumas II“ apibrėžiami procesai ir priemonės priežiūros veiklai ir tikrinimams vykdyti, tarp jų – apibrėžiamos priežiūros institucijų galios, numatomas nacionalinių priežiūros institucijų bendradarbiavimas, priežiūros konvergencija. Pagal II ramsčio nuostatas taip pat nustatomi kokybiniai reikalavimai įmonėms, t. y. jų valdymo sistemoms, įskaitant veiksmingą vidaus kontrolės sistemą, rizikos valdymo sistemą, aktuarijų funkcijas, vidaus auditą, atitikties užtikrinimo funkciją ir užsakomųjų paslaugų taisykles.

6.2.2 Priežiūros priemonių tikslas – nustatyti, kurioms institucijoms pagal finansines, organizacines arba kitas savybes būdinga didesnė rizika ir kurių išimtinėmis aplinkybėmis galėtų

⁽¹⁾ ES draudimo bendrovių turtą daugiausiai sudaro obligacijos (37 proc.), akcijos (31 proc.) ir paskolos (15 proc.). Šaltinis Europos draudimo komitetas (pranc. *Comité Européen des Assurances*), Draudimo Europoje statistika, 2007 m. (angl. *European Insurance in Figures*, 2007).

būti reikalaujama saugoti didesnę mokumo kapitalą nei taikant mokumo kapitalo reikalavimą ir (arba) imtis priemonių patiriamai rizikai sumažinti.

6.2.3 Pirmiau minėtas proporcingumo principas taip pat taikomas priežiūros procesui. Priežiūros institucijos privalo vykdyti savo įgaliojimus atsižvelgdamos į rizikos, su kuria susiduria konkrečios įmonės, mastą, pobūdį ir sudėtingumą tam, kad jų vykdoma priežiūra, ypač mažųjų ir vidutinių draudimo įmonių, kurių patiriama rizika yra mažesnė, nebūtų pernelyg intensyvi.

6.2.4 Sistema „Mokumas II“ yra skirta tobulinti kokybinį vertinimą, kurį atlieka priežiūros institucijos, įmonei susidūrus su rizika. Svarbu, kad priežiūros institucijų veikla ir sprendimai visose šalyse, dėl visų įmonių ir visada būtų nuoseklūs. Derėtų dar kartą pabrėžti priežiūros veiklos skaidrumo, objektyvumo ir nuspėjamumo svarbą. Tai ypač aktualu, kai tvirtinami vidaus modeliai.

6.3 Priežiūros ataskaitos ir informacijos atskleidimas visuomenei (III ramstis)

(35, 50–55 straipsniai)

6.3.1 Įmonių skaidrumas ir informacijos atskleidimas visuomenei apie finansinę padėtį ir riziką (viešinimas) padeda stiprinti drausmę rinkoje. Be to, draudimo įmonės turėtų pateikti priežiūros institucijoms (priežiūros ataskaitas) kokybinę ir kokybinę informaciją, kuri šioms yra reikalinga veiksmingai kontrolei ir valdymui vykdyti.

6.3.2 Informacijos viešinimo ir priežiūros ataskaitų suderinimas yra svarbi naujosios tvarkos dalis, kadangi konvergencija tam, kad visoje Europoje būtų platinama palyginamo formato ir turinio informacija, yra akivaizdžiai reikalinga. Tai ypač svarbu tarptautinėms grupėms.

6.4 Grupės priežiūra

(210–268 straipsniai)

6.4.1 Pagal dabartinius ES teisės aktus grupės priežiūra tik papildo atskirą priežiūrą. Kai vykdoma atskira priežiūra, neatsižvelgiama į tai, ar juridinis asmuo yra grupės dalis (pvz., pavaldžioji įmonė), ar ne. Todėl grupių priežiūra nustatoma papildomai prie atskiros priežiūros, ja siekiama vieno tikslo – įvertinti ryšių grupėje poveikį atskirai įmonei. Dėl to pagal dabartinę ES mokumo tvarką neatsižvelgiama į realias ekonomines draudimo grupių sąlygas ir ignoruojama tai, kad daugeliu atvejų rizika valdoma grupės, o ne atskiros jos vieneto lygiu. Pasiūlyme dėl „Mokumas II“ siekiama rasti tinkamesnių būdų grupių prie-

žiūrai vykdyti, keičiant – esant tam tikroms sąlygoms – atskiros priežiūros ar grupės priežiūros būdą.

6.4.2 Kiekvienai draudimo grupei paskiriama viena institucija, kuri vykdo „grupės priežiūros institucijos“ funkcijas ir kuriai tenka pirminė atsakomybė už visus pagrindinius grupės priežiūros aspektus (grupės mokumas, grupės vidaus sandoriai, rizikos koncentracija, rizikos valdymas ir vidaus kontrolė). Tačiau reikalaujama, kad grupės priežiūros institucija ir atskiros priežiūros institucija automatiškai keistųsi svarbiausia informacija, o kita informacija – to paprašius. Be to, reikalaujama, kad grupės priežiūros institucija prieš priimdama svarbų sprendimą konsultuotųsi su atitinkamomis atskiros priežiūros institucijomis; atitinkamos priežiūros institucijos privalo visomis išgalėmis siekti bendro sprendimo, nors ir tvirtinant grupės vidaus modelį, kaip ir bankininkystės reglamento atveju, galutinį sprendimą priima grupės priežiūros institucija. Šios nuostatos turėtų užtikrinti, kad ir grupės, ir atskiros priežiūros institucijos geriau suprastų visos grupės rizikos pobūdį, ir galiausiai grupės kiekvienos bendrovės draudėjai būtų geriau apsaugoti.

6.4.3 Pasiūlyme ne tik patikslinama grupės priežiūros sąvoka, bet ir nustatoma nauja grupės paramos tvarka. Grupės, kurios norėtų supaprastinti savo kapitalo valdymą grupės lygiu, gali prašyti leidimo laikytis grupės paramos tvarkos. Grupėms, kurioms suteikiamas leidimas laikytis grupės paramos tvarkos, leidžiama, esant tiksliai nustatytoms sąlygoms, įvykdyti dalį mokumo kapitalo reikalavimo (ne minimalaus kapitalo reikalavimo) pavaldžiajai įmonei pateikiant grupės paramos deklaraciją (pagrindinės įmonės finansinis, įstatymais įgyvendinamas įsipareigojimas, prireikus, pavaldžiajai įmonei suteikti kapitalo). Kad grupės paramos tvarka veiktų efektyviai, nustatomos kelios papildomos atskiros priežiūros išlygos. Įsigaliojus grupės paramos tvarkai, numatoma speciali procedūra esant nepalančiausioms sąlygoms (atskirai įmonei nesilaikant mokumo kapitalo reikalavimo), kuria nustatomi koordinuoti atskiros priežiūros ir grupės priežiūros institucijų veiksmai. Ši tvarka turi būti vienodai taikoma visoje Sąjungoje.

6.4.4 Kadangi pagal grupės paramos tvarką leidžiama, kad pavaldžiųjų įmonių kapitalas pagal mokumo kapitalo reikalavimą būtų saugomas kitoje grupės vietoje, ji suteikia draudimo grupėms praktinę ir skaidrią priemonę, kaip pasinaudoti grupės diversifikavimo poveikio pripažinimu, o atskiros pavaldžiosios įmonės laikosi to paties lygio kapitalo reikalavimų, tarsi jos nebūtų grupės dalis. Todėl turi būti numatyta atitinkama priežiūra, kad būtų galima užtikrinti, jog kapitalas, prireikus, bus skubiai pervestas. Apie grupės paramos deklaracijos pateikimą ir jos naudojimą ir pagrindinę įmonę, ir atitinkama pavaldžioji įmonė, skelbia viešai.

2008 m. gegužės 29 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS